

Redernes Krisecenter hjælper voldsudsatte kvinder med misbrug. Næsten en tredjedel af kvinderne er under 30 år.

STOF NR. 40 / EFTERÅR 2021

På Redernes Krisecenter i Odense hjælper vi kvinder med aktivt misbrug, som lever et udsat liv på flere fronter, og hvor vold er en del af tilværelsen og ofte opfattes som et grundvilkår. Mette er én af de yngre kvinder, som fik tiltrængt hjælp, da hun havde mest brug for det.

AF CAMILLA KALLAN LARSEN

Camilla Kallan Larsen er cand. public og er kommunikations- og ledelseskonsulent ved Redernes Krisecenter og Reden Odense.

Mette har oplevet meget kaos, uro og sorg i løbet af sit 25-årige liv. Med hendes egne ord var det en ulykkelig og ødelagt Mette, som ikke vidste, hvad hun skulle gøre, før hun kom til Redernes Krisecenter i Odense. På det tidspunkt var hun hjemløs, festede, røg hash og havde drukket tæt næsten dagligt i fem måneder. Samtidig kæmpede hun med at bryde ud af et mangeårigt voldeligt og manipulerende parforhold med sin daværende kæreste, som hun kalder for sin "lille lommeterapeut". Han havde fokus på alle fejlene. Hendes fejl. Hendes dysfunktionelle familie. Hendes komplicerede puslespil af et liv. Hendes skyld, at tingene var, som de var.

Kort forinden ankomsten til Redernes Krisecenter sad hun en aften sammen med kæresten og to venner og drak, tog 'coke' og spillede kort. Pludselig kom de alle fire op at skændes. Vennerne kørte, og det endte med, at Mette og kæresten kom op at slås. I dag er erindringerne om, hvad der egentlig skete, og hvorfor det skete, helt sløret til. Diffuse minder blandes sammen med skyldfølelse og tvivlen om tingenes rette sammenhæng.

"Så kommer vi bare op at slås, og jeg aner ikke hvorfor. Jeg tænker stadig over det. Jeg har bare den her skyldfølelse. Du ved, det er min skyld. Det ender med, at vi smadrer nærmest hele første sal. Ej, det lyder også voldsomt," siger Mette, som er en spinkel kvinde, der ofte slutter sætninger af med at smile undskyldende og formildende.

De unge fylder i målgruppen

Kort efter episoden ankommer Mette til Redernes Krisecenter i Odense, som sammen med Hanne Mariehjemmet i Roskilde lige nu, hvor denne artikel skrives, udgør de to eneste specialiserede tilbud i Danmark, som hjælper voldsudsatte kvinder, der også har en misbrugsproblematik. **Men Redernes Krisecenter er på nuværende tidspunkt det eneste krisecenter i landet, hvor kvinderne kan have et ubehandlet misbrug eller et mere eller mindre omfangsrigt misbrug ved siden af misbrugsbehandlingen under opholdet.** På Hanne Mariehjemmet skal kvinderne være i misbrugsbehandling og ikke have et misbrug ved siden af for at blive indskrevet. Formålet med et ophold på Redernes Krisecenter er, at kvinden, trods hendes aktive misbrugsproblematik, får muligheden for at komme i sikkerhed og få hjælp til voldsproblematikkerne, ligesom alle andre voldsudsatte kvinder i landet har ret til ifølge Servicelovens §109. Ifølge denne paragraf skal kommunalbestyrelsen tilbyde "midlertidigt

Social- og sundhedsassistent Pernille Byrgesen Petersen er 25-årige Mettes kontaktperson, og de har udviklet en god og tillidsfuld relation. Foto: Thomas Thykjær

ophold i boformer til kvinder, som har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold" (1). Der er ingen øvre grænse for varigheden af opholdet, da længden på opholdet afhænger af indsatsen og af, at kvinden hele tiden skal have gavn af indsatsen.

Kvinderne på Redernes Krisecenter har ofte mange og omfangsrige sociale problematikker, hvoraf volden blot er en del af de tunge livs-omstændigheder, som kvinden navigerer i.

"Det er en mega kompleks og bred målgruppe, vi har på Redernes Krisecenter, og det ser jeg som vores styrke. At vi kan rumme nogle af landets mest udfordrede kvinder. Eller i hvert fald nogle af de kvinder, som lever et benhårdt liv og i den grad kan have brug for et krisecenter. Dem formår vi at kunne rumme. Under de rigtige rammer og forudsætninger," siger Line Buus Mohr, som er faglig koordinator på Redernes Krisecenter, og som også har været med til at udvikle og etablere krisecenteret, der åbnede dørene i august 2019.

Line Buus Mohr fortæller yderligere, at krisecenteret også rummer nogle af de lidt yngre kvinder, som er voldsudsatte, men som ikke nødvendigvis har komplekse sociale problemer ved siden af, men som stadigvæk ikke kan komme på et almindeligt krisecenter på grund af deres misbrug. Kvinder som Mette. Og i krisecenterets korte levetid har det vist sig, at de yngre kvinder fylder en del blandt målgruppen. I 2020 var 31 % af kvinderne under 30 år på indskrivningstidspunktet.

“Mettes misbrug er ligesom mange af de andre unge kvinders, og meget anderledes end mange af de andre lidt ældre kvinders misbrug på Redernes Krisecenter, fordi de netop er unge endnu. De yngre kvinders sociale liv er centreret omkring misbrug, fordi indtag af rusmidler ofte er et vilkår og et grundlag for at blive accepteret i de sociale grupper, de færdes i. Misbruget er samtidig også en flugt – når det hele er svært, så tager de på druk, så tager de i byen, og så tager de kokain. Når dagene er svære, så ryger de hash, fordi så bliver de helt døsig, og så er der ikke så mange tanker. Det synes jeg, meget kendetegner de unges misbrug her,” fortæller Line Buus Mohr.

Hun understreger, at det ikke er alle kvinder, som ønsker at komme i behandling for deres misbrug, når de ankommer til Redernes Krisecenter. De kan godt have en stor motivation for at ville noget andet i deres liv, men de er ikke klar til at arbejde med misbruget. Fordi misbruget er en måde for dem at få det okay på i deres liv – det kan være en form for selvmedicinering og en måde at slukke for alle tanker og skabe ro på.

“Vi kan ikke bare fjerne misbruget. Vi bliver nødt til at sige: Hvad sætter vi i stedet? Fordi behovet for at trække på nogle redskaber, det er der, og det opstår også, når de flytter, fordi vi sender dem jo ikke færdige ud af den her port. Når vi sender dem afsted, så er de kun lige begyndt på det her kæmpe stykke arbejde, der ligger foran dem. Derfor er det vigtigt, at de har fået nogle andre redskaber, og det er det, som vi kan gøre her som sted,” pointerer Line Buus Mohr og fremhæver i den forbindelse, at Redernes Krisecenter også har et tæt samarbejde med de kommunale rusmiddelcentre.

Når relationsarbejde fører til selvindsig

I løbet af de syv måneder, Mette bor på Redernes Krisecenter, bliver der udviklet en god og tillidsfuld relation mellem hende og social- og sundhedsassistent Pernille Byrgesen Petersen, som er Mettes kontaktperson. Pernille Byrgesen Petersen har arbejdet med mennesker i misbrug og med psykiske lidelser i 14 år, og hun sørger altid for at være den solide klippe, der står fast, når alt i kvinden selv er flydende og kaotisk. Hun er omsorgsfuld og empatisk, men hun interagerer med kvinden via strukturer og rammer og gemmer sin privatperson langt væk. Bolden er på modtagerens boldbane. Fokus er på bolden. Men i arbejdet med Mette indser Pernille Byrgesen Petersen, at det er relationsarbejdet, der virker bedst.

“Det er simpelthen den her tillid, man får skabt to mennesker imellem. Som også giver plads til – fordi det har det andet menneske brug for – at man deler lidt ud af sig selv. Man viser lidt, hvordan man selv er som menneske for at give den anden forståelse for, at alt er okay. Vi er mennesker. Vi gennemgår nogle ting. Vi oplever noget, som gør, at vi skal arbejde med det for at komme et andet sted hen i livet,” fortæller Pernille Byrgesen Petersen, som har haft stort fokus på at vise Mette, at selvudvikling er hårdt arbejde for alle mennesker, og at det er naturligt og okay at begå fejl.

Det havde Mette nemlig ekstra meget behov for at lære. Især da der indtraf en barsk begivenhed under opholdet på Redernes Krisecenter.

“Jeg var lige begyndt at opdage alle de her smukke og positive ting, og det hele kørte bare. Og så lige pludselig så sagde det bare bang, fordi jeg valgte at drikke en dag, hvor det hele bare gik galt. Det har fandme været svært at samle op igen,” fortæller Mette.

Hun lod sig overtale af nogle beboere fra krisecenteret til at gå i byen, drikke alkohol og feste igennem. Hun havde egentlig ikke lyst, og en stemme i hende sagde ‘nej’, men hun valgte at ignorere den.

“Jeg tænkte: ”Fuck det, nu skal vi bare have en hyggelig aften”. Og idet jeg valgte at sige ”fuck det”, du ved, det skulle jeg aldrig have gjort. Jeg bliver pissestiv. Jeg bruger 1000 kroner på en aften, jeg ikke engang kan huske. Det går bare fuldstændig galt,” siger Mette.

I 6-7 timer den aften kan Mette ikke huske, hvad der skete. Men hun ved, at hun overhovedet ikke sov den nat:

“Det var også rigtig skidt. Det ender jo med, at jeg sådan bliver bevidst om, at der er en eller anden fyr, der ligger og tager mig. Og det synes jeg, var rigtig ubehageligt”.

Pernille Byrgesen Petersen hjælper efterfølgende Mette med at se en mening med hændelsen. At det er okay at snakke om det, og at det ikke behøver at slå hende ud. I dag ser Mette oplevelsen som én, der bidrog til at indse, at hun skal hvile mere i sig selv, og at det er okay at sige fra over for andre mennesker.

“Det er simpelthen den her tillid, man får skabt to mennesker imellem. Som også giver plads til – fordi det har det andet menneske brug for – at man deler lidt ud af sig selv. Man viser lidt, hvordan man selv er som menneske for at give den anden forståelse for, at alt er okay. Vi er mennesker.”

25-årige Mette er under opholdet på Redernes Krisecenter nået frem til, at hun skal være sammen med mennesker, der vil hende det godt. Og at hun også selv skal ville sig selv det godt. Foto: Thomas Thykjær.

“Jeg er blevet mere bevidst om min mavefornemmelse. Hvad er det, der siger noget inde i mig, som jeg ikke har valgt at lytte til i rigtig mange år? Den, jeg har prøvet at slukke for, imens jeg har været i misbrug. Jeg har jo godt vidst, at der var et eller andet galt, men jeg har altid gået imod det,” siger Mette.

Pludselig kan hun tydeligt mærke, at hun vil sig selv noget bedre.

”Jeg skal være sammen med mennesker, der vil mig noget godt. Og jeg vil mig selv det godt. Jeg har ikke lyst til at være sammen med mennesker, der ødelægger sig selv. Det har jeg været nok. Det ender med, at jeg ødelægger mig selv, fordi det er så genkendeligt for mig at nedbryde mig selv sådan der,” siger Mette.

Kvinderne bidrager til personalets udvikling

Mette er i dag udskrevet fra Redernes Krisecenter. Hun bor i sin egen lejlighed og er i gang med en uddannelse. Hun er stadigvæk i kontakt med Pernille Byrgesen Petersen som en del af et fleksibelt og valgfrit efterværn, som krisecenteret tilbyder alle kvinder, der udskrives, hvis kvinden har behov for at bevare kontakten til krisecenteret lidt endnu. I Mettes tilfælde er efterværnet blevet forlænget. Mette var fyldt med gåpåmod, da hun flyttede fra Redernes Krisecenter, men på den anden side af krisecenterets vægge er der stadig en virkelighed, der rammer, og nogle gamle vaner, der skal brydes.

“Det er nogle gange svært at lure ved de unge, hvordan deres misbrug vil få indflydelse på deres liv fremover, og om man kan se nogle tendenser,

fordi de også er pissehamrende gode til at holde fast på sig selv. Det er de altså bare knivskarpe til. Men det er også en stor personlig udfordring for dem, fordi det er ligesom helt fint glas. Der skal intet til, at de krakelerer, og når de så krakelerer, så falder de fuldstændig fra hinanden,” siger Line Buus Mohr, som mener, at det er afgørende for at kunne hjælpe de unge videre, at de erkender misbruget og volden, og at de er motiveret for at arbejde aktivt med det.

“Mette er et klart eksempel på, at misbruget er et redskab, som hun har brugt før. Det er en håndteringsstrategi, hun har. Det er ligesom vaner. Det er trygt, og hun kender virkningen. Så det handler om hele tiden at tale ind i at få brudt det her mønster og få brudt de gamle vaner. Og det er også hendes ønske. Hun har ikke et ønske om at ende, som før hun kom her, og det gør hun heller ikke. Men det er stadig en øvelse i at gøre noget andet,” fortæller Line Buus Mohr.

Mange af de kvinder, der visiteres til Redernes Krisecenter, har ikke alene været udsat for fysisk vold – ofte har de også oplevet seksuelle overgreb, voldtægt, chikane, forfølgelse og trusler. Dertil kommer, at 81 % af kvinderne i 2020 havde et aktivt misbrug på indskrivningstidspunktet. Misbruget og volden er gensidigt forstærkende, og voldsproblematikkerne i kvindens liv har en tendens til af både omverdenen og kvinden selv at blive negligeret som blot en medvirkende faktor til det liv, man som udsat kvinde i misbrug lever.

På trods af dette er Line Buus Mohr overbevist om, at det er muligt at hjælpe kvinderne, uanset hvor kaotisk et liv de lever. Det handler blot om, hvor man vælger at sætte barren i det daglige arbejde.

“Ingen dage er ens. De her kvinder vil altid overraske os og vil altid udfordre os. Så vi skal være ekstremt kreative nogle gange – altså fagligt. Og det synes jeg, er fedt. De er med til at udvikle os. Hele tiden. Og lige som vi har tænkt: ‘Nu har vi mødt alt’, så kommer der stadig noget nyt. Og så synes jeg, at det, der er allermest givende, det er, at vi kan rykke selv den mest udsatte kvinde. Nogle af de kvinder, vi får ind ad døren – der har de bare mistet troen på, at deres liv kan være anderledes. Men der siger vi: “Det accepterer vi ikke”. Det er simpelthen en præmis, som vi ikke arbejder ud fra. Det handler bare om at finde frem til, hvad er det, der skal være anderledes,” slutter hun.

Referencer:

(1): www.danskelove.dk

(<https://danskelove.dk/serviceloven/109>).

Redernes Krisecenter hører under KFUK's Sociale Arbejde og fungerer som et §109-tilbud til voldsramte kvinder i aktivt misbrug.

Alle instanser kan henvise en kvinde til Redernes Krisecenter, hvis hun vurderes til at være i målgruppen – for eksempel kommuner, herberger og KFUK's Sociale Arbejdes egne institutioner. Kvindens familie og netværk eller kvinden selv kan også henvende sig til krisecenteret med henblik på et ønske om visitation.

Tilbuddet er beliggende i Odense og har plads til 20 kvinder, som kan komme fra hele landet. Det er ikke muligt at medbringe børn på krisecenteret.

Redernes Krisecenter og værestedet Reden Odense (§104) er to forskellige institutioner under KFUK's Sociale Arbejde med fælles forstander, men hver sin daglige leder.

Læs mere om Redernes Krisecenter på www.rederneskc.dk